

מסרים לכל...

בעריכת הרב נחום גמליאל

לקח מהפרשה,

וימת יוסף בן מאה ועשר שנים' (נ' כו')

רבינו בחיי כותב בפסוקינו דברים נלהבים מעוררים כל נפש, על השכר המצופה לאדם עבור המצוות שהוא מקיים. ומוכיח זאת מכך שיוסף שקבר את אביו, זכה וקיבל שכרו במי שגדול משניהם הוא משה רבינו עליו השלום שהתעסק בעצמותיו שנאמר: 'ויקח משה את עצמות יוסף עמו'. דהיינו יוסף שהתאמץ במצוות קבורת אביו זכה שבקבורתו שלו יתעסק מי שגדול משניהם מיעקב ויוסף הלא הוא משה רבינו...

הנה לפנינו סיפור נפלא ממנו אפשר ללמוד על השכר (רק המקדמה) שמקבל האדם בחייו על שמירת המצוות. בסיפור שלפנינו האדם עשה מצווה במקום אחד, והברכה הגיעה לו במרחקים וכפי שניזכר...

ומעשה שהיה כך היה: אנשי החוק הניצבים במחסום ארו סמוך לגבול רצועת עזה יודעים, שכאשר מתקרבת למחסום מכונית הנהוגה על ידי ערבי, יש לעצרה, לבדוק את מסמכיה ולוודא שלא מדובר ברכב שנגנב זה עתה מיהודי תושב הארץ, מפני שמכונית שנכנסת כבר לעזה, לא ניתן כבר להחזיר לארץ במציאות החמס של ימינו. הבדיקה העיקרית היא בדיקת מסמכי הרכב. החיילים משקיעים מאמצים כדי לוודא שאלו אינם מזויפים. במקרה שלפנינו התקרבה למחסום מכונית חדשה נוצצת שהייתה נהוגה בידי ערבי. החיילים נכנסו לכוננות עצרו את הרכב ודרשו מהנהג להציג מסמכים. הלה ציית לדרישה והוציא מסמכים שהעידו שהמכונית החדשה נרכשה על ידי הנהג לפני זמן קצר במרכז הארץ.

החיילים התכוונו כבר לאפשר לו להיכנס לרצועה, כשלתע ניגש אל הנהג מפקד המחסום בפנים מאיימות, ואמר לו: 'תגיד לי הרכב הזה שלך?! הנהג הערבי כמי שאינו מבין את השאלה מצביע על המסמכים. תסתכל מה כתוב כאן ענה. והמפקד אינו מרפה! אם לא תודה בזה הרגע שהרכב גנוב אני אוכיח לך זאת שחור על גבי לבן ואז העונש שלך יהיה הרבה יותר גדול. מאיפה גנבת את המכונית? בטחוננו העצמי של הנהג מתמוסס קמעא ולא עברו עוד דקה שתיים והא מודה שהוא גנב את המכונית ממעלה אדומים.

שאלו החיילים את המפקד: הנביא אתה או בן נביא? איך ידעת שהוא גנב את האוטו, הרי המסמכים נראים אמיתיים ואי אפשר היה לראות בהם כל רמז לזיוף? במקום להשיב קרה הקצין לחייליו וביקש מהם ללכת מאחורי הרכב ולהביט בסטיקר המודבק בפגוש הגדול ויוקרתי של הרכב החדש. החיילים ראו ופרצו בצחוק גם הם הבינו איך ידע המפקד שהרכב גנוב.

בסטיקר היו כתובות רק שלוש מילים: **'אין עוד מלבדו'**. לא צריך להיות קצין במחסום ארו כדי לדעת שערבי לא ידביק על מכוניתו סטיקר מעין זה. בכך עדיין לא תם הסיפור, אולי אפילו לא התחיל. כשהתקשרו החיילים לבעל הרכב והודיעו לו שיבוא לקחת את רכבו וסיפרו לו איך ידעו שהרכב גנוב, התרגש האיש עד דמעות ואמר: 'עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים'. עד מהרה התברר שהאחראים לגילוי של הרכב הם פעילי התשובה של אחת הישיבות המפורסמות המקיימים פעילות ענפה במעלה אדומים. כשניסו הפעילים לשוחח עם בעל הרכב, סירב האיש לשמוע את דבריהם, ולא רצה לשמוע מילה וחצי מילה בענייני תשובה. שעות מספר לפני כן רכש את המכונית היוקרתית החדשה, וליבו היה נתון כל כולו בצבע המיטלי במושבים המרופדים ובאבזור המשוכלל שלה. מה לו ולתשובה?

מכיוון שאי אפשר להכריח לחזור בתשובה, לא אילצו אותו לשמוע, אך בקשו ממנו שיאות להדביק סטיקר עם המילים 'אין עוד מלבדו' על רכבו החדש והנוצץ. האיש הרחרר רגע והשיב בחיוב. מחצית השעה לאחר מכן נגנב הרכב מהחניה ליד ביתו של האיש. הנהג ניגש אל ראש הישיבה ואמר בחצי התרסה, נו אתם רואים הסכמתי להדביק סטיקר והרכב נגנב. זו תורה וזו שכרה? ראש הישיבה אמר לבעל הרכב שמי ששם סטיקר במכוניתו בוודאי לא ייזק בשל כך. בשיבה קראו תהילים לזכותו של בעל הרכב, ואחרי שעה הנהג מקבל טלפון ממחסום ארו לבוא לקחת את המכונית שזוהתה בגלל הסטיקר שיה על הפגוש האחורי...

(עפ"י ברכי נפשי)

פינת החלכה

טחינה בשבת

מלאכת טוחן היא אחת מהמלאכות האסורות בשבת. אסור לטחון בשבת חיטה או כל מוצר אחר בכל סוג של מטחנה. אסור לפורר בשבת טיט יבש.

חיתוך פירות וירקות בשבת בסכין, לחתיכות דקות ביותר כדי לאכלם אחרי זמן אסור בגלל איסור טוחן. מותר בשבת לרסק בננה בשיני המזלג כדי להאכילה לתינוק מיד. ויש מחמירים לעשות בשינוי. מותר לרסק בשבת בשיני המזלג או בסכין אבוקדו או תפוח אדמה מבושל כדי לאכלם מיד אחרי ריסוקם. מותר לחתוך בשבת בשר מבושל או צלוי אפילו אם מתכוון לאכול אותו מאוחר יותר. אסור לחתוך גבינה קשה בסכין דק דק כדי לאכלם אחרי זמן. אסור לחתוך סרדינים וביצים לחתיכות דקות הרבה זמן לפני האוכל.

"ועשית עמדי חסד ואמת..."

'חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת' (רש"י)
בדרך צחות:
רק אצל מת יודעים בוודאות שהחסד הוא חסד של אמת.
בשאר החסדים אי אפשר להיות בטוחים שאכן החסד הוא חסד של אמת, שכן יתכן שהנצרך הוא לגמרי לא נצרך, החולה אינו חולה, העני אינו עני, וכיוצא בזה.
אבל כשעושים חסד עם המת, בלוויה ובקבורה, חסד זה בטוח חסד של אמת, מפני שאף אחד לא מוכן שיקברו אותו באדמה אם אינו מת באמת...
(על פי עיטורי תורה)

אין לי חברים / חלק א'

בשבועות הקרובים נעסוק אי"ה בדחייה חברתית. נבדוק מהי דחייה חברתית, # ממה היא נובעת # מדוע ישנם ילדים עם אותם תכונות וקשיים שלא סובלים מדחייה? האם ההורים צריכים להתערב? במה? ועד כמה?

מי שייד לקטגוריה של הילדים הדחויים? אנו מתפללים יום יום 'שנמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם', אך לצערנו ישנם ילדים שלא שייכים לקבוצה של בעלי החן בחברה. הם נתונים לצחוק וללעג בחברה, הם לא מוזמנים למסיבות, ערבים חברתיים וימי הולדת, חברים לא מתקשרים אליהם, לא משתפים אותם במשחקים, וגם לא רוצים לשבת לידם בכיתה. במקרים חמורים יותר עושים עליהם 'חרס' ולא מדברים אתם מטוב עד רע.

לקטגוריה זו של 'דחויים' לא שייכים ילדים סגורים וביישנים שלא בנויים ולא מעוניינים ליצור קשר חברתי, להם יש בדרך כלל חבר אחד טוב או שיש להם הרבה 'ידידים' בכתה, לילדים אלו בדרך כלל טוב עם עצמם והם אוהבים את הפרטיות. אנו עוסקים רק בילדים המעוניינים להיות בחברה אך החברה דוחה אותם...

סיפור לשבת

סוד השכחה

חרבה נטושה עמדה בקצה העיירה טיטוב. שנים רבות לא התגורר בה איש. בקרב התושבים נפוצו שמועות כי מזיקים אוו את החרבה למושב להם, והאנשים נהגו לעקוף את החרבה ולא לעבור לידה. רבה היתה הפליאה באשר יום אחד חזרה החרבה ונעשתה בית-מגורים. משפחה עניה השתכנה בה. לא היה בכוחה לשלם שכר-דירה, ועל-כן שמחה על הבית הנטוש שבו נתן להתגורר חנם אין-כסף. ר' אהרלה היה שמו של ראש-המשפחה. יהודי צנוע ונחבא אל הפלים, שכל חייו היו קדש לעבודת הבורא. מלא בטחון היה בקדוש-ברוך-הוא ולא חשש מפני מזיקים למיניהם. הדירה היתה נוחה לו גם בשל היותה מחוץ להמלת העירה. שם היה יכול לעסוק בתורתו ובתפלתו מבלי שאיש יפריענו. איש גדול היה ר' אהרלה. נכדו של הבעל-שם-טוב. אלו אך רצה, בנקל היה יכול להיות לאדמו"ר ולרבה של חסידים. רבים פנו אליו ונסו לנהג בו כבאדמו"ר. אך הוא סרב בתקף. לא הסכים לשבת בראש השלחן ולא ותר על רצונו לעבד את ה' בינו לבין עצמו, בלא על של קהל ועדה. כך או כך, אף שלא נשא במשרה כלשהי, כבדוהו והעריצוהו כל בני העירה. צדיק גדול היה, רא אלקים וישר-דרך. ימים ולילות ישב בחרבתו הדלה, כשהוא מתקדש ומתעלה בתורה ובעבודת-השם. ביתו ידע עני ומחסור בשפע. בתחלה תמכו בו כמה אנשים שהכירו בסגולותיו המיוחדות. הודות לעזרתם הצליחה המשפחה איכשהו להתקיים. אולם עם חלוף הזמן הלכה עזרה זו ונתמעטה עד שחדלה לגמרי. הפחד מפני החרבה גרם לכך שהבריות לא ידעו על העני האים של משפחת ר' אהרלה. איש לא נכנס לביתו ואיש לא ידע כי בבית זה אין כל, פשוטו כמשמעו.

יום אחד, באשר גבר הרעב בבית ור' אהרלה לא היה יכול לשאת עוד את בכי עולליו השואלים להם והרועדים מקר, החלו להציק לו מחשבות נוגות שבעבר לא עלו כלל על דעתו. "איך יתכן שהכל שכחו מאתנו ואיש אינו מתעניין אם יש לנו דבר-מה לאכל", חשב בעצב, "סוף-סוף, הריני נכדו של הבעל-שם-טוב!".

המחשבות המציקות גברו והטרידוהו ללא הרף. בעבר לא היה מעלה על הדעת לבקש במפרש את עזרתם של הבריות, אך העני הנורא ונעקות ילדיו עשו את שלהם. כאב נפשו הגיע לשואו ביום שבת-קדש. בשעה שבכל בית בעירה קדשו הכל על חיו, בצעו להם-משנה והתענגו על בשר ודגים, אכלו בביתו של ר' אהרלה מעט פוליס דלים, שהשיג בדי-עמל. מחשבות מרות הציקו לו, ובבקר החליט לקום ולעשות מעשה. בתם תפלת השחרית, יצא לפתע ר' אהרלה ממקומו הקבוע בירכתי בית-ההפנסות, פסע במהירות לעבר שלחן הקריאה, ולתדהמת כלם הכה בידו על השלחן וקרא: "רבותי! זה זמן רב אנכי חי בתוככם, ועד היום לא עלה על דעת מישהו לשאל: מהיכן ירק זה חי! אם לי עצמי לא מגיע, ודאי שבזכות אבותי הקדושים אני זכאי להתפרנס כעני שבישראל..."

דבריו הנרגשים חוללו מהומה בבית-ההפנסות. לא היה מה לומר ומה להצטדק. כל אחד מהמתפללים חש אשמה על שהניח לצדיק כזה לרעב ולחם. בו-במקום החליטו הגבאים לחזר ולהתאסף בבית-ההפנסות מיד אחרי סעודת-השבת כדי להחליט כיצד לתמוך בצורה מסדרת בר' אהרלה. המתפללים עזבו את בית-ההפנסות כשהם מעיפים מבט נכלם בצדיק המעטף בטליתו. הם לא תארו לעצמם את המתחולל בנפשו באותה שעה. רגשות חרטה עזים תקפו אותו: "מה עשיתי?! שנים רבות אני סובל רעב וכפור ומימי לא בקשתי חסדי בשר-ודם. ופתאום נתפתיתי לעצת היצר, ולא זו בלבד, אלא השתמשתי בזכות אבותי הקדושים..."

יסורי לבבו גברו והתעצמו, ופתאום פרצה תפלה מעמק לבו: "רבונו-של-עולם! אנא עשה שכל מי שנכח היום בבית-ההפנסות ישפח מה שאמרתי ומה שהחליטו הגבאים". באותה שעה הסבו המתפללים בבתייהם לסעודת-השבת. אחר-כך הלכו לקים 'שנה בשבת תענוג'. כשקמו משנתם, לא זכרו כלל מה היה בבית-ההפנסות ומה החלט. האספה שהיתה אמורה להתקיים, לא נערכה מעולם, והכל חזר למסלולו הקדום. בקשתו של הצדיק נתמלאה...

ר' אהרלה חזר לחיי עני, אך מלא אמונה ובטחון בה. שנים רבות חי כך, בעני ובדלות, עד שהגיע זמנו להתגלות בעולם והוא נענה להזמנתם של תושבי קונסטנטין ונאות להנהיג את הקהלה.

וכל ימיו היה משבח את המתנה המפלאה ששמה – שכחה...

(תורתך שעשועי)